

PIŠE
**ANDREJ
PLENKOVIĆ**

Kao novoizabrani predsjednik Delegacije Europskog parlamenta za odnose s Ukrajinom 12. rujna boravio sam u Kijevu na 11. "Yalta European Strategy", forumu koji organizira Zaklada Viktora Pinčuka, a na kojoj su se okupili brojni ukrajinski i europski dužnosnici, zastupnici, diplomati, stručnjaci za međunarodne odnose, poslovni ljudi i predstavnici medija. Ukrajinu su predstavljali predsjednik Porošenko, premijer Acenjuk, ministar vanjskih poslova Klimkin, a EU predsjednik Komisije Barroso, predsjednik Parlamenta Schulz, povjerenik za proširenje i susjedstvo Fule te desetak zastupnika u Europskom parlamentu. Forum je bio prigoda za temeljitu raspravu o situaciji u Ukrajini, koja je danas jedno od ključnih kriznih žarišta i predstavlja ozbiljan izazov za politiku EU. Vrijedan doprinos temi dali su Thomas Ilves, Miroslav Lajčak, Aleksandar Kwasniewski, Tony Blair, Javier Solana, Wesley Clark, Dominique Strauss-Kahn, Joschka Fischer, Mohamed ElBaradei, Julija Timošenko, Vitalij Kličko, Niall Ferguson, Elmar Brok, Sandra Kalniete i drugi. Bio sam jedan od govornika na panelu o europskim reformama u Ukrajini, pri čemu sam podcrtao značaj Sporazuma o pridruživanju s EU kao ključnog instrumenta i vodiča za provedbu političkih i gospodarskih reformi.

Dramatično na istoku

Nakon što je bivši ukrajinski predsjednik Janukovič u studenome 2013. odustao od potpisivanja Sporazuma o pridruživanju s EU, uslijedili su prosvjedi na Majdanu gdje su Ukrajinci jasno izabrali europski put. No, slijedom promjene vlasti u ožujku došlo je do destabilizacije Ukrajine nelegalnom i nelegitimnom aneksijom Krima od strane Rusije, pri čemu su dovedene u pitanje temeljne vrijednosti poštivanja teritorijalnog integriteta, međunarodnog prava i dobrosusjedskih odnosa. Na testu su se istodobno našle vanjska, sigurnosna, trgovinska i energetska politika EU, kao i politike susjedstva i proširenja. Istodobno, Rusija je svojim postupcima anulirala osnovne postulate na kojima se temeljio međunarodni poredak u Europi proteklih 70-ak godina te je, kako je rekao predsjednik Barroso, umjesto razvijanja strateškog partnerstva s EU, čini se odlučila odabrati ulogu strateškog rivala. Odnosi Rusije i EU su došli u fazu nepovjerenja i poduzimanja restriktivnih mjera i protumjera. Stanje na istoku Ukrajine postalo je dramatično te po uzoru na slične primjere u zemljama regije prijeti da postane područje još je-

dnog zamrznutog konflikta. Aktivnosti separatista u regijama Donjecka i Luganska, uz potporu Moskve u ljudstvu i tehnici, u sukobu su s ukrajinskim vladinim snagama do sada odnijele više od 3000 života, uz ogromne materijalne štete i razaranja te velik broj prognanika i izbjeglica.

Model srpske agresije

Rat na istoku Ukrajine u nizu aspekata podsjeća na model srpske agresije na Hrvatsku 1991. godine. S tim da je razlika enormna u snazi i globalnoj ulozi Rusije. Paralele su uočljive od kreiranja ozračja tobožnje ugroženosti manjine kojoj treba pomoći, preko manipuliranja i uključenosti u organiziranje pobune do konkretnog angažmana postrojbi na teritoriju Ukrajine te, naravno, sudjelovanja u pregovorima s međunarodnim akterima. Recentan primjer je potpisivanje Protokola iz Minska od 5. rujna na kojem su dogovoreni prekid vatre, razmjena zarobljenika po načelu "svi za sve", koraci prema decentralizaciji u odre-

'Situacija zahtijeva snažan, principijelan te jedinstven vanjskopolitički stav EU, kojem Hrvatska na temelju svog recentnog iskustva može dati relevantan doprinos'

nim dijelovima regija Donjecka i Luganska itd.

Za razumijevanje vrlo frustrirajućeg raspoloženja ukrajinskih čelnika bitno je istaknuti da Ukrajina nije članica ni NATO-a ni EU pa je za nju nepovoljno da u ovakvim okolnostima nije obuhvaćena mehanizmima kolektivne sigurnosti i automatske obveze saveznika na zajedničku obranu. Također, sigurnosna jamstva, potpisana Memorandumom iz Budimpešte iz prosinca 1994. na margini sastanka na vrhu tadašnje Konferencije o sigurnosti i suradnji u Europi, kada je Ukrajina tada, kao treća sila po broju nuklearnih glava, nakon niza međunarodnih pritisaka pristala nuklearno oružje na njenom teritoriju ustupiti Rusiji, ostala su tek politička obveza bez pravnoobvezujućeg karaktera za potpisnike (SAD, UK, RF, Francuska i Kina). Detalje s tadašnjih pregovora evocirao je bivši ukrajinski predsjednik Kučma kojem se tada činilo da sigurnost Ukrajine uz takve potpisnike nikada neće doći u pitanje. Dakako da Rusija kao stalna članica Vijeća sigurnosti ne omogućava donošenje bilo kakve odluke koja bi mogla autorizirati međunarodni angažman. Čak je i rezolucija Opće skupštine UN-a ovog

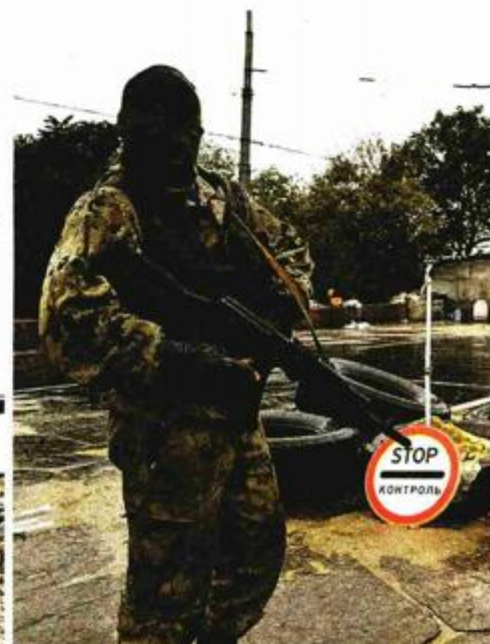
'POROŠENKU I BA SAM NAŠA ISKUS SVIH OKUPIRAN

ONA MOGU BITI IZ DANASNJOJ SITU

'Rat na istoku Ukrajine u nizu aspekata podsjeća na model srpske agresije na Hrvatsku 1991.', objasnio je u Kijevu Plenković i ponudio pomoć Hrvatske

ROSSU PONUDIO TVA U VRAĆANJU VIH PODRUČJA:

NIMNO KORISNA U ACIJI U UKRAJINI'

Andrej Plenković, potpredsjednik Odbora za vanjske poslove i novi predsjednik delegacije Europskog parlamenta za odnose s Ukrajinom, 12. rujna na 11. Yalta European Strategy forumu u Kijevu bio je dio delegacije Europske unije

proljeća dobila potporu tek neznatno više od 50% članica svjetske organizacije. U takvom kontekstu sada je na terenu angažirana Misija OESS-a koja nastoji kontrolirati granicu na istoku između Ukrajine i Rusije.

Ovakva situacija zahtijeva principijelan i snažan te jedinstven vanjskopolitički stav EU, kojem Hrvatska na temelju svojeg recentnog

iskustva može dati relevantan doprinos.

S tim u vezi sam na razini Europskog parlamenta početkom rujna pokrenuo inicijativu unutar Skupine Europske pučke stranke da se mjesec dana prije nego što je bilo predviđeno konstituirati izaslanstvo za odnose s Ukrajinom. Prijedlog su podržale sve političke skupine te smo ranijim početkom rada od svih drugih

izaslanstava poslali jasnu političku poruku kolegama u Kijevu da, kao novoizabrano izaslanstvo, želimo izraziti svoju solidarnost s Ukrajinom.

Smatram da EU treba snažno pomagati Ukrajini u njezinim reformskim naporima, posebice putem provedbe ekonomskog i financijskog paketa u iznosu od 11 milijardi eura, kao i davanjem humanitarne pomoći u suradnji s

drugim državama i međunarodnim financijskim organizacijama, pri čemu je važna koordinacija makro-financijske pomoći sa zajmom koji je dao MME. Projekcije stanja gospodarstva Ukrajine nisu povoljne. Troškovi vojnih operacija rastu. Očekuje se više od 10% proračunskog deficita i dug od oko 73% BDP-a, a rating agencije Ukrajini daju trostruki C-

'Paralele su uočljive od kreiranja ozračja tobožnje ugroženosti manjine kojoj treba pomoći, preko manipuliranja i uključenosti u organiziranje pobune do konkretnog angažmana postrojbi'

Posebni tim koji je Europska komisija formirala za pomoć ukrajinskim institucijama pomoći će europsku reformsku agendu, koja će na temelju plana političkih, gospodarskih i sektorskih reformi biti vezana uz provedbu Sporazuma o pridruživanju. Odluka donesena u petak da se do 2016. odgodi primjena zone slobodne trgovine između EU i Ukrajine još je jedan pozitivan korak i asimetrična gesta u prilog ukrajinskog gospodarstva, a istodobno se daje vremena za rješavanje niza trgovinskih pitanja koje je postavila Rusija u odnosima s Ukrajinom.

Simultana ratifikacija

Mišljenja sam da je odluka o simultanoj ratifikaciji Sporazuma o pridruživanju 16. rujna u Europskom parlamentu u Strasbourgu i Vrhovnoj radi u Kijevu politički i simbolički izuzetno korisna da još jednom naglasi značaj Ukrajine za Europu i njezine vrijednosti. Pozivam Vladu RH da što žurnije uputi u Hrvatski sabor prijedlog Zakona o potvrđivanju Sporazuma o pridruživanju EU i Ukrajine. Ne zaboravimo, Ukrajina je, nakon Slovenije i Litve, treća zemlja koja je priznala Hrvatsku 1991. godine. Važno je koja će Hrvatska biti po redu članica EU koja je ratificirala sporazum.

Kao i moje kolege iz EPP-a, zalažem se za političko rješ-

enje krize i pridržavanje dogovora o prekidu vatre, koji može pridonijeti provedbi mirovnog plana predsjednika Porošenka. Iskustvo Hrvatske u procesu vraćanja okupiranih područja u naš ustavnopravni poredak, a posebno mirna reintegracija hrvatskog Podunavlja mogu biti vrlo korisne ekspertize u današnjoj situaciji u Ukrajini. Stoga bi bilo dobro da se iskusni hrvatski časnici uključe u poziv za sudjelovanje u promatračkoj Misiji OESS-a na istoku Ukrajine.

Tijesna suradnja

Parlamentarni izbori zakazani za 26. listopada rezultirat će novim postmajdanskim sastavom Vrhovne rade koja će dati povjerenje novoj Vladi. Uvjeren sam da će nova vlada biti stabilna i sastavljena od proeuropskih snaga desnog centra te da će zajedno s predsjednikom Porošenkom raditi na mirnom rješenju krize i europskom putu Ukrajine. Zajedno s članovima Izaslanstva spreman sam sudjelovati u promatranju parlamentarnih izbora u Ukrajini, a nakon toga tijesno surađivati s ukrajinskim kolegama u približavanju Ukrajine EU.

U Vanjskopolitičkom odboru posebno ću biti angažiran na jačanju odnosa s Ukrajinom kao novoizabrani predsjednik Delegacije za suradnju s Vrhovnom radom u okviru budućeg Parlamentarnog odbora za pridruživanje. ●